

Sak nr 04/10

15. juni 2010 har Nasjonal nemnd for overdragelse av spesialistpraksis avsagt slik

AVGJØRELSE

Nemndas sammensetning: Nils Grytten
Truls Disen
Arve Kristiansen

Parter: fratredende part

-

tiltredende part

I. INNLEDNING

er tildelt en driftshjemmel innen øre-nese-halssykdommer fra Helse Vest RHF. Den tildelte hjemmel har vært delt mellom legene og .
overtok hjemmelsandelen etter ved årsskiftet 2009/2010. I forbindelse med tildelingen av hjemmel, ble det forutsatt at også skulle overta hjemmelsandelen til

Vederlaget som skulle betale til iht rammeavtale mellom De regionale helseforetak og Legeforeningen om avtalepraksis for spesialister pkt 11.1, ble fastsatt av Nasjonal nemnd for overdragelse av spesialistpraksis i avgjørelse av 14. desember 2009. Her ble det bestemt at skulle betale kr 1 200 000,- til fordelt på kr 450 000,- for utstyr/inventar og kr 750 000,- for opparbeidet praksis.

. skal nå overta resterende hjemmelsandel på 50 % fra . Partene har bedt om at vederlaget også relatert til denne overdragelsen skal fastsettes av Nasjonal nemnd for overdragelse av spesialistpraksis.

Med bakgrunn i den befaring som ble gjort i sak , med nærmere gjennomgang av praksisen, har nemnda ikke funnet det nødvendig å ta ny befaring i praksisen i anledning denne saken. Begge partene har sluttet seg til dette synspunkt.

Begge parter har innsendt skjema med anmodning om nemndsavgjørelse og etterfølgende redegjørelser med dokumentasjon.

Det er ikke reist innsigelser mot nemndas sammensetning, som for øvrig er i henhold til vedtak av Legeforeningens sentralstyre.

Sentralstyret i Legeforeningen har gitt retningslinjer som gjelder for nemndsbehandling ved overdragelse av privat spesialistpraksis med driftsavtale. Nemnda har lagt disse, samt voldgiftslovens ufravikelige bestemmelser til grunn for sitt arbeid med saken.

Nemnda har kommet frem til en enstemmig avgjørelse. Avgjørelsen er basert på sakens dokumenter.

II. SAKENS FAKTUM

Type praksis

Praksisen som overdras er en spesialistpraksis innen fagområdet øre-nese-halssykdommer.

Praksisen har driftstilskuddsavtale i klasse III med Helse Vest RHF.

Overdragelsen gjelder resterende 50 % av full hjemmel. vil ha 100 % hjemmel etter denne tildelingen er iverksatt.

Hjemmelen var opprinnelig en 100 % hjemmel som hadde. I 2003 ble hjemmelen delt opp i to likeverdige 50 %-hjemler og den ene halvpart tildelt . Som ovenfor nevnt er 50 % hjemmelen etter allerede tildelt og han har overtatt den delen av praksisen. Det var forutsetningen at disse to hjemlene på nytt skal slås sammen til en 100 % hjemmel når fratrer.

Praksisen har siden 2003 vært driftet i et kontorfellesskap med Kontorfellesskapet er videreført med etter årsskiftet 2009/2010. Dette kontorfellesskapet er en del av Spesialistsenteret

har i sin praksis har hatt stort fokus på pasienter med audiologiske problemstillinger.

Lokaler, beliggenhet

Praksisen er en del av Spesialistsenteret og er lokalisert i et moderne ”helsebygg” i tettstedet kommune i Hordaland.

Det er parkeringsplass rett utenfor inngangsdøren. Offentlig transport forefinnes i nærheten.

Det er heis i bygget og lokalene er tilgjengelige for bevegelseshemmede.

Lokalene eies og leies ut av kommune.

Spesialistsenteret ble pusset opp og utvidet for ca 2,5 år siden. Pr i dag er årlige husleiekostnader, inklusiv strøm og renhold mv. ca kr 220 000,-, kommune har som utleier varslet en betydelig økning i husleien grunnet bl. a. oppussing/renovering av lokalene for et par år tilbake, samt utvidelse av arealer. Hvor høy økningen vil bli, er etter det nemnda forstår fortsatt gjenstand for forhandlinger. har opplyst at husleie etter økning kan bli så mye som 603 000,-. Slik nemnda forstår det, er imidlertid ikke det eksakte beløpet endelig fastsatt, men nemnda legger til grunn at lokalene vil bli gjenstand for en klar husleieøkning.

Personell

I praksisen er det ansatt to legesekretærer som begge har 80 % stilling. Begge er offentlig godkjente helsesekretærer. Det opplyses og legges til grunn av nemnda, at det er erfarne

legesekretærer. I tillegg er det sekretærer i felles resepsjon/ekspedisjon med de øvrige spesialistene i senteret.

Systemer i praksisen, avtaler

Journalssystemet i spesialistpraksisen er Infodoc, Plenario Klient. Dette systemet er felles for hele Spesialistsenteret. Det foreligger avtale med IT-firma om driften av nettverket.

. har selv ført regnskap og lønn.

Det er inngått samarbeidsavtale med Spesialistsenteret på

Pasientgrunlaget,

Det er opplyst at det naturlige pasientgrunlaget til praksisen ligger til nærliggende kommuner; . I tillegg kommer også en del pasienter fra Bergen og fra

Fratredende lege har arbeidet 2 dager i uken. Fremlagt oversikt viser at det i 2009 var 1 511 spesialistkonsultasjoner i praksisen.

Det er særlig pasienter med audiologiske problemstillinger som henvises til praksisen.

Økonomiske forhold

I 2009 var omsetningen på ca 1,4 millioner, mens utgiftene var på ca 0,55 millioner. I kontorfellesskapet har en praktisert det slik at løpende driftsutgifter blir fordelt forholdsmessig etter omsetning. Investeringer blir fordelt med halvpart på hver av kontorfellene. Kostnads- og inntektsfordelingen får liten betydning for etter at hjemlene til slås sammen.

Kontinuitet/fravær

Det har ikke vært vesentlige fravær i praksisen siden startet opp.

Attraktivitet

Praksisen er lokalisert til . kommune med kort vei fra Bergen sentrum

Hjemmelen etter har ikke vært utlyst i det forutsetningen var at den lege som fikk hjemmel, også skulle tildeles hjemmel. Ved utlysningen av hjemmel, meldte det seg 5 søkere.

Utstyr

Utstyr og inventar i praksisen eies av kontorfellene i sameie med 50 % på hver. er gjennom tidligere overdragelse fra eier av ene halvpart. Det er i nemndsavgjørelsen mellom og gitt en opplysning av utstyrselementer som inngår. Nemnda viser til dette og legger til grunn at det ikke har skjedd endringer av betydning.

I tillegg kommer audiologisk utstyr, nærmere opplyst til å være Audiometer, ny pris ca 30 000,-, 10 år gammelt, Aurical, nypris ca 88 750,-, 12 år gammel, og NOAH lisens for programvare kr 10 250,-.

III. PARTENES ANFØRSLER

Fratredende lege, har i korthet anført:

Utstyret bør fastsettes til det samme som i saken mellom , nærmere bestemt kr 450 000,-, med tillegg av audiologisk utstyr.

Når det gjelder vederlaget for opparbeidet praksis er det bedt om at nemnda tar stilling til dette ut fra foreliggende kriterier for dette.

*****

Tiltredende part, har i korthet anført:

er en meget respektert lege. I all hovedsak har han i det aktuelle praksis hatt pasienter innen fagområdet audiologi og i stor grad har dette dreid seg om tilpasning av høreapparater. Dette gjøres ellers i Norge som regel av audiografer. Slik vil det bli etter at overtar og han må ansette en audiograf. Da vil nettoinntekten gå ned.

Et annen viktig moment i vurderingen er husleiekostnadene knyttet til praksisen. Den omvarslede økning er meget bekymringsfull og vil, om den gjennomføres, enten måtte bidra til at en sier fra seg deler av lokalet, eller flytter. En arealreduksjon er ikke heldig fordi det vil medføre dårligere lokaliteter med mindre effektivitet. En flytting er ikke ønskelig fordi en da må starte på nytt igjen med de kostnader og innsats som det medfører. En mister også fordelene ved å drive i et velkjent senter som fastlegene kjenner til.

*****

Ingen av partene har overfor nemnda konkretisert hva en mener at vederlaget for opparbeidet praksis skal fastsettes til. har heller ikke gitt noe konkret uttrykk for hva vederlaget for utstyret skal fastsettes til.

IV. NEMNDAS VURDERING

Nemnda skal med bindende virkning fastsette verdien på utstyr og inventar samt vederlaget for opparbeidet praksis i anledning overdragelsen mellom partene.

En vil innledningsvis presisere at saken mellom ikke er bindende for oppgjøret mellom Der foreligger mange likhetstrekk, bl. a. i forhold til lokalisasjon, kostnadsnivå, personell mv, men der er også en del åpenbare forskjeller i sakene. Bl. a. er det et moment at skulle fortsette som privatpraktiserende spesialist innen fagområdet og med driftsavtale, mens skal over i offentlig stilling. Videre har i sin praksis og til forskjell fra , hatt et stort innslag av pasienter med audiologiske lidelser. Saken mellom , anses av nemnda å ha en viss, men ikke avgjørende vekt.

Utstyr/inventar

Det foreligger ikke fastsatte eller omforente kriterier for verdifastsettelse av brukt legeutstyr. Den reelle markedsverdien for brukt legeutstyr er vanskelig å anslå med nøyaktighet og markedet for slikt utstyr er lite oversiktlig.

I saken mellom   og   fastsatte ble av halvparten av utstyret, med unntak av audiologisk utstyr i praksisen, fastsatt til en verdi av 450 000,-.

Nevnte avgjørelse ble avsagt for et halvt år siden. Nemnda legger til grunn at det ikke er foretatt investeringer i nytt utstyr som tilsier noen vesentlig endring av det som nemnda kom frem til ved den anledning. Utstyret er dog blitt et halvt år eldre og er utsatt for alminnelig bruk og slitasje. En viss verdireduksjon må derfor hensyntas.

Fratredende lege har vist til at det i denne omgang også inngår et 10 år gammelt audiometer (nypris ca 30 000) samt 12 år gamle aurical (nypris ca 88 000). Nemnda anser at så vidt gammelt utstyr maksimalt kan prissettes til 30 % av innkjøpspris.

Etter en helhetsvurdering finner nemnda at den verdireduksjon som utstyret har vært utsatt på i det siste halvår utlignes delvis av den verdi på de utstyrskomponentene som i anledning denne overdragelsen kommer i tillegg og som er benevnt ovenfor. Nemnda fastsetter at vederlaget for utstyr skal fastsettes samlet til kr 465 000,-.

Når det gjelder lisens for programvare er dette et forhold som det på skjønnsmessig grunnlag tas hensyn til under ”opparbeidet praksis”, jf nedenunder.

Opparbeidet praksis

Hva gjelder verdien av opparbeidet praksis viser nemnda til at selve driftstilskuddshjemmelen ikke er gjenstand for overdragelse, denne tildeles av det regionale helseforetaket gjennom et forvaltningsvedtak etter forutgående utlysning.

Vurderingen av ”opparbeidet praksis” skal ikke baseres på rent forretningsøkonomiske kriterier og er ikke sammenfallende med forretningsbegrepet ”goodwill” slik det tradisjonelt kjennes fra andre områder.

Nemndas oppgave er å finne merverdien som overtagende lege får som følge av at han overtar en opparbeidet praksis, fremfor å starte praksis uten slikt grunnlag.

Det skal foretas en skjønsmessig vurdering og nemnda viser særlig til rammeavtalens pkt 11.1, samt retningslinjene som er vedtatt av sentralstyret i Legeforeningen. Videre skal nevnes at Legeforeningen i et samarbeid med Helse Sør-Øst RHF har utgitt en ”kommentarutgave” til Rammeavtalen, herunder bestemmelsene som omhandler overdragelse. Disse er lagt til grunn for nemndas behandling og vurdering i denne saken.

I følge disse skal verdien av opparbeidet praksis fastsettes etter en helhetsvurdering hvor en bl. a. vektlegger følgende relevante kriterier:

- Kontinuitet
- Type praksis (gruppe- eller solo)
- Kontorrutiner
- Opplært personell
- Attraktivitet/ beliggenhet
- Omsetning
- Pasientgrunnlag
- Samarbeidsavtaler
- Systemer i praksisen (eks journalsystem)
- Husleieavtaler og andre leieavtaler

Den innbyrdes og nærmere vektning av kriteriene er ikke angitt i retningslinjene, men er overlatt til nemnda å avgjøre ut fra det konkrete saksforhold. Det vil også være grunnlag for å vektlegge andre, relevante kriterier dersom saken skulle gi slik foranledning.

Nemnda er i sin vurdering bevisst på at regelverket og retningslinjene er et kompromiss mellom fratredende leges krav på et økonomisk oppgjør for overdragelse av opparbeidede verdier i sin praksis, mot rekrutteringshensyn og ønsket om at den best kvalifiserte lege skal gis mulighet til å starte opp i en praksis.

har stått for en veldrevet spesialistpraksis innen et noe avgrenset område av spesialiteten øre-nese-halssykdommer. Nemnda legger til grunn at i det videre må ansette audiograf dersom han ønsker å opprettholde tilbudet innen audiologi.

Som omtalt i sak er det gode logistiske løsninger for pasientstrømmen mv. i fellesskapet med de øvrige spesialistene ved senteret.

Praksisen er etablert i moderne og tilrettelagte lokaler. Forventet meget høy husleieøkning er en faktor som er en verdireducerende faktor. Uavhengig av hva som blir den endelige husleie, er det klart at det på tidspunktet for nemndas avgjørelse er svært usikkert om i det videre kan fortsette i aktuelle lokaler og i så tilfelle på hvilke betingelser.

Samlokaliseringen i et større spesialistsenter med spesialister fra andre fagområder anser ellers nemnda for å være et gode, men en usikkerhetsfaktor her er de fremtidige husleiebetingelser.

Journalssystem, nettløsninger mv er som forventet i denne type praksis.

Hjelpespersonalet er en faktor som normalt tillegges betydelig vekt i anledning verdifastsettingen ved overdragelser. Nemnda legger til grunn at det tilsatte personalet i denne praksisen er godt innarbeidet i sine arbeidsoppgaver. Dette er forhold som vil være av stor betydning for en ny legen.

Det er god og stabil pasienttilgang til praksisen, men i hovedsak gjelder dette pasienter med audiologiske lidelser.

Det har ikke vært fravær av betydning i den praksis som er gjenstand for overdragelse.

Nemnda har i sin vurdering sett hen til andre nemndsavgjørelser som anses å ha en viss parallellitet til aktuelle. Sak nr 06/09 gjaldt overdragelse av en 100 % avtalehjemmel innen øre-nese-halssykdommer i Kristiansand. Også i den praksis var det hovedvekt på pasienter med audiologiske problemstillinger. Lokalløsningen i den saken var imidlertid betydelig dårligere enn aktuelle sak, men det forelå ingen husleieproblematikk. Omsetningen var, justert for ulik driftsavtalebrøk, om lag som i denne saken. I Kristiansandsaken var det dog en viss diskontinuitet som ble tillagt betydning.

I saken mellom og kom nemnda til at vederlaget skulle fastsettes til kr 750 000,-. Det var større aktivitet og omsetning i den praksis som drev enn i aktuelle. Det var også større bredde i det behandlingstilbudet som stod for, bl. a. med en del kirurgisk virksomhet, noe nemnda mener trekker opp. På den annen side skulle fortsatt drive sin virksomhet i en nabokommune, noe som ble tillagt en viss negativ vekt i verdiberegningen.

Nemnda er av den oppfatning at vederlaget for opparbeidet praksis for halvpart av praksis skal fastsettes til kr 700 000,-.

Samlet verdi på spesialistpraksisen til settes etter dette til kr 1 165 000,-.

*****

Kostnadene med nemndsbehandlingen fordeles i henhold til retningslinjene med en halvpart på hver part.

V. SLUTNING

1. Vederlaget for spesialistpraksis fastsettes til kr 1 165 000 –
kronerenmillionetthundreogsekstifemtusen –
2. Oppfyllelsesfristen settes til 1. august 2010
3. Partene betaler in solidum – en for begge og begge for en – nemndas omkostninger etter oppgave

Avgjørelsen er på alle punkter enstemmig.

Ålesund/Bergen/Harstad, 15. juni 2010

(sign.)

Truls Disen

Nils Grytten

(sign.)

Arve Kristiansen